

Buenos Aires, 29 juni 1908

Waarde ouders,

Na een reis van 32 dagen liepen we dan 9 juni om 8 uur 's morgens de haven van boven genoemde plaats binnen, half elf waren we aan den wal en 11 uur door de douanen gevisiteerd, 12 uur aangekomen aan de Ger. kerk, alwaar voor ons allen een kamer in gereedheid was gebracht om tijdelijk tot verblijfplaats te dienen. De ontvangst door de Hollanders was allerhartelijkst, dadelijk kregen we brood met koffie en 's avonds soep te eten. Een uur nadat we waren aangekomen kwam Dr. Ionkhuyzen ons begroeten, welks een innemend man bleek te zijn. We moesten het ons zoo gemakkelijk mogelijk maken, nu dat hadden wij wel verdiend, na zoo'n lange soms vervelende reis. Na 's avonds nog een uurtje gebabbeld te hebben, ging ieder naar huis en wij naar bed, nu dus zonder machinekamer gestamp en gesis. De andere morgen ging een Hollander, n.l. Hynberg met ons op stap om werk te zoeken, maar te vergeefs, dit ging de anderen dag beter, want we vonden werk, n.l. metselen aan de electriche centrale, waar wij vrijdag 12 juni 's morgens om 7 uur moesten zijn om te werken, alwaar we tot heden nog zijn. J. van der Reyden en ik. (J. van Schie) is heden 24 dezer aan het werk gekomen. In dien tijd dat wij naar werk zochten, werd er voor ons uitgezien naar een woning, maar alles tevergeefs, men wilde geen huisgezin met vier kinderen, eindelijk den 12 Juni had men een woning voor ons gevonden. En kamer (4 naakte muren met een glazen deur) en een keuken dit is een hok van hout met een gemetselde kachel zonder pijp, waarin men houtskool stookt en een soort aanrecht met een paar planken voor potten en pannen, ziedaar de beschrijving van ons en alle andere werkmanswoningen, geen zolder, geen kelder of kasten niets, Van der Reyden is pas 19 Juni verhuisd, die verwoond f12 per maand in een houten huis en wij f15 in een steenen, dus die prijs dat gaat nogal de levensmiddelen zijn op het oogenblik duur, wegens den slechten oogst van het vorige jaar, doch ze zullen wel goedkoper worden hoopen wij. We kunnen nu toch zeggen dat we niets minder dan ons brood hebben, en dit is vind ik al heel mooi, als men rekent dat wij nog geen woord Spaansch spreken, dus niemand kan ons verstaan, men moet het in Holland maar eens proberen om daar zonder dat men de taal spreekt werk te vinden, dus ik reken dat als we de taal machtig zijn toch wel goed wat over zullen houden, maar dat zal zeker nog wel een jaar aanlopen, het eerste jaar is het nog krabbelen voor meubelen, kleeren enz. We zijn voorlopig geholpen met 6 stoelen, 1 tafel en een ijzer ledikant met staal matras, in een hoek van de kamer hebben we kapstukken gemaakt en de groote kleerkist opgehangen voor linnenkast. We beginnen nu al weer aardig in ons spulletjes te komen. het is nu hier winter, maar niet zoo koud als in Holland. 's Nachts vriest het een weinig en overdag is het heerlijk weer, net als bij ons in de lente. Nu zal ik u eens iets over de zee reis vertellen, in de eerste plaats dat we geen van allen zeeziek zijn geweest, al is er voor de afreis zoo druk over gepraat, dit was wel een genot, doch geen genot was het om te moeten wachten boven op een sleepboot in buig weer in Amsterdam die ons naar de Rijnland zou brengen. Maar enfin, het is voorbij, dus om 4 uur n.m. van den 8 Mei voeren wij af van Amsterdam met regenachtig weer, en konden 3 uur later (dit was om 7 uur) te IJmuiden geschut worden, alzoo dat wij om 7 uur in zee kwamen, en om 8 uur van dien dag kregen we weer brood met boter, jam en koffie, daarna moesten we naar boven want de hutten moesten schoongemaakt worden, half twaalf, kreeg ieder 1/4 liter wijn en 's avonds om halfzes ook, (aftreksel van boomstammen geloof ik) om 12 uur 's middags eten, 3 uur thee met zeekaak, half zes weer warm eten en dan niet meer, Om half drie n.m. van den 9 Mei kwamen we te Boulogne voor anker, om passagiers op te nemen, op die dag werd ook de zonnetent gespannen, over het geheel schip.

(we mochten n.l. over het geheele dek lopen). Zondag 10 Mei stond er in de golf van Biscaje, alwaar we ons bevonden, een sterke deining, waardoor er velen zeeziek werden, Maandag nog het zelfde, Dinsdag om half elf n.m. kwamen wij voor Vigo ten anker, alwaar we passagiers opnamen en vrachtgoed te laden hadden dit laatste geschiedde in den nacht van 12 op 13 Mei. deze stad levert een prachtig gezicht op, daar ze gebouwd is tegen de bergen, ik weet niet wat het mooiste ervan is overdag of 's nachts, want dan is het precies als of men illumiatie ziet. Den 13 Mei lichtten we om half drie n.m. het anker, en stoomden naar Lissabon, tegen den avond werd de lucht dikker en begon het te regenen doch den volgende dag was het heerlijk weer, en kwam de loods aan boord om 11 uur om ons naar Lissabon te brengen, alwaar wij om 2 uur n.m. het anker lieten vallen. Hier namen we ook passagiers op, en hadden ook vrachtgoed, waarna wij den 15 Mei des namiddags om 1 uur van Lissabon vertrokken, met mooi weer, en onze koers naar het Z.W. richtten, om, half drie was er geen stukje land van Europa meer te zien, doch wel drie stoomschepen, welken wij die dag of avond nog gepasseerd zijn. Zaterdag 16 Mei mooi weer, niets gezien dan water en lucht. Zondag 17 Mei, mooi weer, Maandag passeerden wij een eiland, waarop een stad gebouwd is van 20.000 inwoners n.l. Grand Canarie. Ook zagen we dien dag nog 2 zeilschepen. den 19 mei hadden we een betrokken lucht, dus frisch weer, en kregen enkele vliegende visschen te zien, zoo groot als een haring met 4 vinnen, bij wijze van vleugels, en een gewonen rechtopstaande staart, de rug een bruingroene en van onder een witzilveren kleur, ze kunnen wel 40 meter zoo snel als een zwaluw vliegen of zweven boven het water. Van 20 tot 23 Mei niets gezien, Zondag 24 Mei 1 stoomschip aan de horizon, om half zes v.m. Den 25 Mei moesten allen gevaccineerd worden anders mocht men niet aan wal van het Gouvernement, bij ons is geen eenen pok opgekomen. den 26 Mei 's avonds om half negen bevallen een duitsche Joodsche vrouw van een meisje, die met haar broeder van Boulogne naar Buenos Aires reisde wier man 5 maanden geleden in Londen was doodgestoken. Woensdag 27 Mei niets (regenachtig weer) Donderdag 28 Mei half tien v.m. en 5 uur n.m. een stoomschip gepasseerd, waarschijnlijk de 'Maasland" van Buenos- Aires naar Amsterdam. Zondag 6 uur v.m. de kust in 't zicht, heerlijk weer 11 uur v.m. 3 stoomschepen gepasseerd waarvan een de "Casilda" en 's avonds om 5 uur passeerden wij de "Zaanland" een passagiersboot van dezelfde maatschappij, die zoo dicht langs ons heen voer, dat wij het wel konden aanroepen, en 's avonds om 10 uur kwamen wij gelukkig ten anker voor Rio de Janeiro, een prachtige stad, gelegen tegen de bergen, en aan een groote baai, in welke een paar eilandjes gelegen waar ook huizen op gebouwd zijn. maandag werden we verlost van ongeveer 300 passagiers uit alle natiën, dit gaf heel wat lucht aan boord. Ook werd er veel vrachtgoed gelost, maar dit ging niet zoo vlug als in Rotterdam de bootwerkers zijn hier niet zo gek als in R'dam en laten zich goed betalen, ze werken de nacht door van den 1 op den 2 Juni, zoodat we om half twee van Dinsdag 2 Juni n.m. konden uitvaren, van af onze ankerplaats tot aan zee voeren wij 1½ uur, er is te Rio de Janeiro een boulevard langs de kust, welke 7 km lang is. een Spaansche boot vertrok achter ons uit de baai en was eer in zee dan wij, en 's avonds toen het donker werd uit het gezicht, die moest ook naar Buenos-Aires. Den 3 juni om 11 uur voeren wij de rivier naar Santos op, langs welks oever men koffie plantages heeft, de stad zelf ziet er heel armoedig uit, de omgeving is mooi, we zijn er aan den wal geweest en hebben een berg beklommen, op welks top een kapelletje waarin langs de wanden afgietsels van alle menschelijke lichaamsdeelen hingen, hier kon men bidden geloof ik voor alle zieken of ziekten en ongelukken. De tijd dat we aan den wal zijn geweest heeft het geregend, we waren allemaal zoo nat als een kat, 's avonds om 6 uur waren we weer aan boord en om half negen voeren wij weder uit, maar o, wee, om negen uur zaten we aan den grond, door de dikke regen en donkerheid, daar zijn we blijven zitten tot den 4 Juni 's namiddags half vier, om half vijf waren we gelukkig weer in volle

zee, doch de kust in het gezicht. Zaterdag 6 Juni om ongeveer 12 uur 's middags onweder tot half twaalf 's nachts, gepaard gaande met stortregens.

Zondag 7 Juni prachtig weer, doch buiige lucht, 6 uur n.m. passagiersboot gepasseerd. Maandag 2 de pinksterdag half negen v.m. zeilschip gepasseerd langs de kust en 3 stoomschepen, 10 uur v.m. loods aan boord voor Buenos-Aires, de vuurschepen om dien tijd gepasseerd aan de mond van de rivier La Plate, en om halfzeven kwamen wij ten anker op de rede van Buenos-Aires, alwaar wij den morgen afwachten om binnen te loopen. Dinsdag om 5 1/4 uur v.m. werd het anker gelicht en om 8 uur lagen wij voor den wal. Gezond en wel. De eenige die er het minste aan toe was, dat was de kleine jongen, die heeft te zwaar voedsel gehad op de boot, maar hij begint te beteren, heel langzaam maar. We zullen maar hopen. Nu ik behoef er zeker wel niet op aan te dringen op antwoord, ik heb U wel wat lang laten wachten doch ik kon niet eer schrijven, mijn adres enz. Wat de werkzaamheden hier voor anderen uit Holland betreft, kan ik nog niet veel mede deelen, om reden ik nog te kort hier ben, dit zal later wel beter gaan, maar indien ge ook verneemt van menschen die als kolonist (op kosten van 't een of ander Gouvernement) wenschen te emigreeren, raad hun dit ten sterkste af, want dien ellende die door hun geleden wordt, die zulks ondernemen, is niet te beschrijven, dit begrijpt men het beste als men dit hoort vertellen, van menschen die dat ondervonden hebben, vooreerst soms dagen lang reizen in een trein, waar men niet of niet voldoende eten krijgt, kleine kinderen of zuigelingen sterven van gebrek, en ouden menschen van kommer en verdriet, dan als men aan de plaats van bestemming is moet men maar zien hoe men terecht komt, en heeft men groote last van muskieten, alle gevaarlijke dieren, als slangen, adders enz. ook zandvlooien zooals men die noemt, kruipen tussen de nagels, vooral van de voeten, en kan men die niet anders als met de hulp van een dokter verwijderen (ze moeten er uitgesneden worden) dan wordt het vleesch onder en om de nagels weggesneden en lijdt men ondragelijke pijnen, waaraan men ten laatste bezwijkt. Ik beklag de menschen die ik op de boot heb leeren kennen, welke als kolonist naar de wildernissen van Brazilië zijn verhuisd, enzoo tot hertoe mijn geschrijf, nu even stil mijn vrouwtje is aan 't woord, ik zal dadelijk wel even ons adres er nog onderzetten, tot straks dus.

Ik zal U een paar prijzen noemen van sommige levensmiddelen, vleesch is goedkoop. Wij eten best vleesch van 20 cent het pond. Men kan het ook nog van 15 ct krijgen, maar met been, het beste is het biefstuk, en van de haas kost 80 ct het pond. Varkensvleesch is duur dat kost 50 ct het pond, suiker kost 20 ct het pond. Margarine bestaat hier niet, dus wij eten natuurboter, die kost f1.20 het pond, eieren kosten 9 ct het stuk, melk zoo van de koe aan de deur gemolken 20 ct de liter, maar men kan ze ook van 12 en 10 ct de liter krijgen. Het witte brood staat zoo wat gelijk met Holl. het kost 20 ct. het KG maar de tarwe is hier duur, een heel klein broodje voor 10 ct. De gewone rijst 20 ct het pond, thee 40 ct een klein busje, ik denk dat er een ons in zit, kaas kunnen wij niet aankomen zoo duur, ik geloof van om en bij de gulden een pond. En zoo is het met alles, en dan nog veel dingen niet te krijgen, een goede werkborstel kan men hier niet koopen het zijn allemaal harde stijve borstels. Het wasschen zoo als het hier doen moet ik nog leeren, ze wasschen hier alles met koud water en Spaansche zeep, en het goed is te helder, maar de zeep is best, en dan de lucht sterk, want alles wordt het in de lucht gedroogt. Want kachels houden de menschen er hier niet op na. Het is anders een vreemde boel voor ons, wij hebben hier in de buurt niets dan Italianen het zijn aardige menschen om mee om te gaan, als ze je kunnen helpen aan iets zijn ze er bij, en ze maken ook nogal eens een praatje met me en ook tegen de jongens, maar ik verstaat er natuurlijk geen bal van. Maar enfin wij zullen het wel leeren, dat is het ergste niet. Sommige dingen weet ik al bij de kruidenier te halen, en met het geld ben ik ook al goed op te hoogte, dat is trouwens erg gemakkelijk geld, het bestaat (het kleingeld) uit een Peso dat is een gulden, maar papier, dan

20 ct stukken en ongeveer zoo groot als een tien stuiverstukje, een 10 ct stuk zoo groot als een kwartje een 5 ct stuk als bij ons een stuiver. De kinderen kunnen het goed wennen, zij zijn den geheelen dag buiten maar ze spelen meestal met elkaar, er zijn hier wel kinderen in de buurt maar ze zeggen ik weet niet wat die kinderen tegen me zeggen, dus daar kunnen ze niet mee spelen. Hiermee eindigen wij, anders hebben we later niets te schrijven, en teeken na hartelijke groeten ook aan verdere familie uwe kinderen en kleinkinderen.

W en N

Adres: W. van Driel
Barracas Zud Calle Olavarria No 62.
Buenos-Aires